

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังและระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับบริการจากหมอดินอาสา 2) เพื่อทราบปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขจากเกษตรกรและผู้ที่ได้รับบริการจากหมอดินอาสา เป็นการศึกษาเกษตรกรและผู้ที่ได้รับบริการจากหมอดินอาสาในพื้นที่ 3 หมู่บ้าน ของอำเภอฝาง อำเภอเชียงดาวและอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 248 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ลักษณะส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจของเกษตรกรผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรที่ให้ข้อมูลจำนวน 248 รายส่วนใหญ่เป็นเพศชายอายุเฉลี่ย 50 ปี มีระดับการศึกษาสูงสุด คือระดับประถมศึกษาศึกษามีพื้นที่ทำการเกษตรสูงสุดจำนวน 16 ไร่ และมีพื้นที่ทำการเกษตรต่ำสุด 1 ไร่ โดยเฉลี่ยมีพื้นที่ทำการเกษตร 5.75 ไร่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 8 ราย จำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 1 ราย ครัวเรือน โดยเฉลี่ย 4 ราย จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีรายได้มากที่สุด 5 ราย สมาชิกในครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ย 2 ราย อาชีพหลักทางด้านการเกษตรคือการทำสวน อาชีพรอง รับจ้างทั่วไป และรายได้สูงสุด 198,000 บาท/ปี มีรายได้ต่ำสุด 20,000 บาท/ปี รายได้เฉลี่ย 72,480 บาท/ปี

ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านบริการของหมอดินอาสาที่มีต่อเกษตรกรที่ได้รับบริการพบว่า การให้บริการด้านวิชาการ เกษตรกรได้รับคำแนะนำและถ่ายทอดความรู้ การพัฒนาที่ดิน ความรู้เรื่องดินและการทำปุ๋ยอินทรีย์น้ำ การทำปุ๋ยหมักเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เกษตรกรให้ความเชื่อถือในตัวหมอดินอาสา ทางด้านวิชาการในระดับพอสมควร ความรู้ที่เกษตรกรได้รับบริการจากหมอดินอาสาจำนวนมากที่สุด คือ ความรู้ด้านการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ โดยส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลทางวิทยุกระจายเสียง

ผลการศึกษาวิจัยการให้บริการทางด้านปัจจัยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรพบว่า เกษตรกรที่ได้รับบริการในการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำมีจำนวนสูง การบริการด้านปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ การบริการแจกจ่ายสารเร่งเพื่อทำปุ๋ยอินทรีย์น้ำ (พด. 2) และการทำปุ๋ยหมัก (พด. 1)

ได้รับการยอมรับระดับรองลงมา การให้บริการด้านศูนย์และจุดเรียนรู้งานพัฒนาที่ดินประจำตำบล พบว่าเกษตรกรรู้จักและเคยใช้บริการด้านศูนย์และจุดเรียนรู้ในระดับสูง แต่เกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมแปลงสาธิตงานพัฒนาที่ดินมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ การให้บริการด้านอื่นๆที่เกษตรกรได้รับการจากหมอดินอาสาคือ ด้านทัศนคติของเกษตรกรที่มีต่อหมอดินอาสา เกษตรกรขอให้หมอดินอาสาบริการอย่างทั่วถึงต่อเนื่องและมีความเป็นธรรม

ผลการวิจัยระดับความคาดหวังและระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่ได้รับบริการจากหมอดินอาสา 4 ด้านคือ บริการด้านวิชาการ บริการด้านปัจจัยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร บริการด้านศูนย์และจุดเรียนรู้งานพัฒนาที่ดินประจำตำบลและบริการด้านอื่น ๆ ที่เกษตรกรมีความคาดหวังและมีความพึงพอใจที่ได้รับบริการจากหมอดินอาสา เช่น การให้บริการอย่างทั่วถึง ต่อเนื่องและเป็นธรรม ซึ่งผลการวิจัยสรุปได้ว่า การให้บริการความรู้ทางด้านวิชาการ การให้บริการด้านปัจจัยเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การให้บริการด้านศูนย์และจุดเรียนรู้งานพัฒนาที่ดินประจำตำบล เกษตรกรมีระดับความคาดหวังและระดับความพึงพอใจเฉลี่ยในระดับปานกลาง การให้บริการทางด้านอื่น ๆ ที่เกษตรกรมีความคาดหวังและมีความพึงพอใจ คือการให้บริการอย่างทั่วถึงต่อเนื่องและเป็นธรรมนั้น เกษตรกรมีระดับความคาดหวังเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมีระดับความพึงพอใจ เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยสรุปได้ตามสมมติฐานการวิจัยดังนี้คือ เกษตรกรมีระดับความคาดหวังและระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกันต่อการให้บริการของหมอดินอาสา 4 ด้าน

The objectives of this study were to investigate: 1) level of expectation and satisfaction of farmers using the services of Soil Doctor volunteers; and 2) problems encountered and guidelines for solving the problems. Respondents in this study consisted of 248 farmers living in 3 target villages in Chiang Mai province's districts of Fang Chiang Dao, and SanPaTong. A set of questionnaires was used for data collection and analyzed by using the Statistical Package for the Social Science Program.

Results of the study revealed that most of the respondents were male, 50 years old on average and their highest educational attainment was elementary school. They had a highest farming area of 16 rai and a lowest farming area of 1 rai. As a whole, they had an average farming area of 5.75 rai. They had a highest number of family members of 8 people and a lowest family members of 1 person. As a whole, they had an average family members of 4 people. Their main occupation was farming and they were also hired workers. They had a highest annual income of 198,000 baht and a lowest annual income of 20,000 baht. On average, they had an annual income of 72,480 baht.

With regards to information about the service of the Soil Doctor volunteers on academic aspect, it was found that the respondents were given suggestions and knowledge on land development particularly on fluid organic manure and compost production for the enhancement of land fertility and the reduction of production cost. The respondents had a moderate level of trust towards the Soil Doctor volunteers. Thus, the Land Development Department should improve their potential particularly on knowledge. This might make the respondents trust the Soil Doctor volunteers more than ever. Results of the study showed that

almost all of the respondents were given suggestions by discussing, training or meeting. The Soil Doctor volunteers were familiar with the respondents because they were people in the local area. The service that the respondent were obtained from the Soil Doctor volunteers was knowledge on the production and application of organic manure. The respondents had a moderate level on the perception of public relations and extension on agricultural knowledge provided by the Soil Doctor volunteers. Most of them perceived agricultural knowledge through radio broadcast.

With regards to the service on factors increasing yield production, it was found that there was a big number of farmers using the service on the system of soil and water conservation. They used the service on knowledge of vetiver grass growing to prevent soil erosion and improve environment. This was followed by the service on soil improvement by using organic matters and the distribution of the activator for fluid organic manure and compose production. For the service on the center and the district land development learning base, it was found that the respondents had a high level of perception and service using. However, the respondents participating in the activity on demonstration field had a limitation on budgetary. The respondents perceived that the Soil Doctor volunteers could be trusted and they wanted the soil volunteers to do their tasks continually with justice.

In the case of result of the study on the expectation and satisfaction of the farmers on the four services: academic knowledge, factors effecting an increase of agricultural yields, the center and district land development base, and others, it was found that the respondents was satisfied with the services of the Soil Doctor volunteers. It could be concluded that the respondents had a moderate level of expectation and satisfaction towards academic aspect, factors effecting an increase of agricultural yields, and the center and district land development learning bases. However, the respondents had a high level of expectation on continual service provision and justice but a moderate level on satisfaction. Based on the obtained data and results of the study, as a whole, the respondents had different levels of expectation and satisfaction towards the services of the Soil Doctor volunteers.